

AUGUSTE DE PORTEMONT

EEN GERAARDSBERGS PROMINENT UIT DE 19de EEUW. POLITICUS, MAGISTRAAT, HISTORICUS.

deel 2.

door Gaston IMBO.

5. DE HISTORICUS.

De Portemont was een echte boekenworm met een speciale interesse voor **geschiedenis**. Vooral de geschiedenis van zijn stad boeide hem en voortdurend was hij op zoek naar oude documenten, akten en handvesten.

De vele archieven die in de jaren 1850 - 1870 nog op het stadhuis te Geraardsbergen ongeordend opgestapeld lagen heeft hij van onder het stof gehaald, gelezen en geclasseerd. In de loop der jaren had hij zich een **bibliotheek** vol zeldzame en prestigieuze uitgaven weten samen te stellen. Sinds 1870 was hij lid van de **Vereniging der Vlaamse Bibliofielen**.

In hetzelfde jaar 1870, in maart, verscheen te Gent, bij Camille Vijt, zijn monumentaal geschiedeniswerk over zijn geboortestad: **'Recherches sur la ville de Grammont en Flandre'**. "Titre trop modeste pour un livre qui lui avait coûté beaucoup de peines" (1) schreef Victor Fris (Biogr. Nat., t. XVIII, 1905, col. 69). In zijn "woord vooraf" getuigt De Portemont zelf dat het boek het resultaat is van lange en gewetensvolle opzoeken:

"Le fruit de longues et consciencieuses recherches".

Hij had veel jaren aan zijn boek gewerkt, (het waren eerst slechts nota's voor persoonlijk gebruik), verschillende hoofdstukken waren reeds 15 jaar eerder geschreven. De Portemont was een scrupuleus man die alles weerde wat niet door authentieke geschreven documenten gestaafd werd. Zonder overdrijving mogen wij zeggen dat het nauwgezet speur- en schrijfwerk hem meer dan 20 jaar heeft bezig gehouden. **Zijn boek is nog steeds de basis voor elke geschiedenis van Geraardsbergen, een goudmijn vol historisch materiaal.** Het doel dat hij zich gesteld had: diegenen helpen die de geschiedenis van Geraardsbergen zouden willen bestuderen of schrijven ("Je ne me propose que de venir en aide à ceux qui seraient tentés d'étudier ou écrire l'histoire de Grammont") heeft hij zeker bereikt.

Victor Fris getuigt: " **De ware geschiedenis van Geraardsbergen is Auguste De Portemont**, die jarenlang het stadsarchief doorsnuffelde en de belangrijkste stukken afschreef " (Geschiedenis van G'bn, p.5).

(1) "Veel te nederige titel voor een boek dat hem veel inspanningen had gekost".

Van bijzondere historische waarde zijn de "**Pièces justificatives**, opgenomen achteraan in beide boekdelen, over een totaal van zo'n 210 bladzijden: "een cartularium van stads-oorkonden" (Fris, o.c.,p.5). Victor Fris heeft er ruimschoots gebruik van gemaakt.

Op 17 mei 1871 had de jury (2) van de **vijfjaarlijkse staatsprijs voor nationale geschiedenis, periode 1866 - 1870**, in de 'Moniteur Belge' - 'journal officiel', de uitzonderlijke waarde van De Portemont 's levenswerk onderstreept, maar tevens op een paar tekortkomingen gewezen:

Rapport du jury à Monsieur le Ministre de l'Intérieur.

"M. De Portemont, dans sa préface, est aussi modeste que M. Hagemans (L'Histoire du Pays de Chimay, Brux. 1866, 2 vol, in 80, avec fig.) et aussi exempt de pédantisme; mais il a quelque sujet de s'excuser, en ce qu'il ne nous livre guère qu'un recueil de matériaux bien coordonnés, mais enregistrés sans autre liaison que les rubriques des chapitres. En revanche, il a droit à des éloges, si l'on considère l'abondance et la variété des résultats auxquels l'ont conduit ses longues et consciencieuses recherches. M. De Portemont aurait certes été capable d'écrire une histoire proprement dite de la vieille commune fondée par Baudouin VI; plus d'une de ses pages l'atteste surabondamment. Il n'a voulu que collager des documents et soutenir çà et là une thèse sur quelque point controversé, par exemple sur la date de la chartre municipale de Grammont. Mais quelle abondance, et que de faits curieux ! Le second volume surtout est une mine inépuisable de renseignements sur l'ancien état social de cette partie de la Flandre. La condition civile du peuple, l'administration aux différentes époques, l'organisation militaire communale, les finances, les corporations et sociétés diverses, l'industrie et la commerce, tout se présente à son tour. N'oublions ni la biographie grammontoise, ni l'histopire et la description détaillées des institutions religieuses, notamment de l'abbaye de Saint-Adrien, des établissements d'instruction, de bienfaisance, etc., ni une étude sur les noms de lieux, d'après M. Desmet, ni le 'Codex diplomaticus', ni enfin les planches dont l'ouvrage est orné. Malheureusement il y a peu d'ordre dans cette dernière partie, ce qui rend extrêmement fâcheuse l'absence de tables.

M. De Portemont a rendu des services réels aux historiciens, mais il n'a pas publié un livre.

Vertaling van de belangrijkste vetgedrukte passages: "Hij heeft recht op lofbetuigingen, als men de veelheid en de verscheidenheid van de resultaten van zijn lange en gewetensvolle opzoekingen in aanmerking neemt".

"Hij wilde slechts documenten verzamelen en hier en daar een thesis opbouwen over een of ander betwist punt, bij voorbeeld over de datum van de stadskeure van Ge-raardsbergen. Maar wat een overvloed en hoeveel eigenaardige feiten ! Het tweede deel vooral is een onuitputtelijke mijn van inlichtingen over de oude maatschappelijke situatie van dit deel van Vlaanderen".

Ongelukkiglijk is er weinig orde in dit laatste gedeelte, wat zeer jammer is gezien het ontbreken van tabellen".

"M. De Portemont heeft grote diensten bewezen aan de historici, maar hij heeft geen boek gepubliceerd".

dus: een schat van inlichtingen, feiten en gegevens maar nogal ordeloos en dus niet zo vlot leesbaar. Een tabel met trefwoorden en een ander met persoons- en plaatsnamen zou veel moeilijkheden wegnemen.

(2) Samenstelling van de **Jury**: voorzitter: B. Renard; leden: A. Borgnet, J. De Witte, J. Grangagnage, F.A. Snellaert, A. Van Hasselt; secretaris-verslaggever: A. Le Roy.

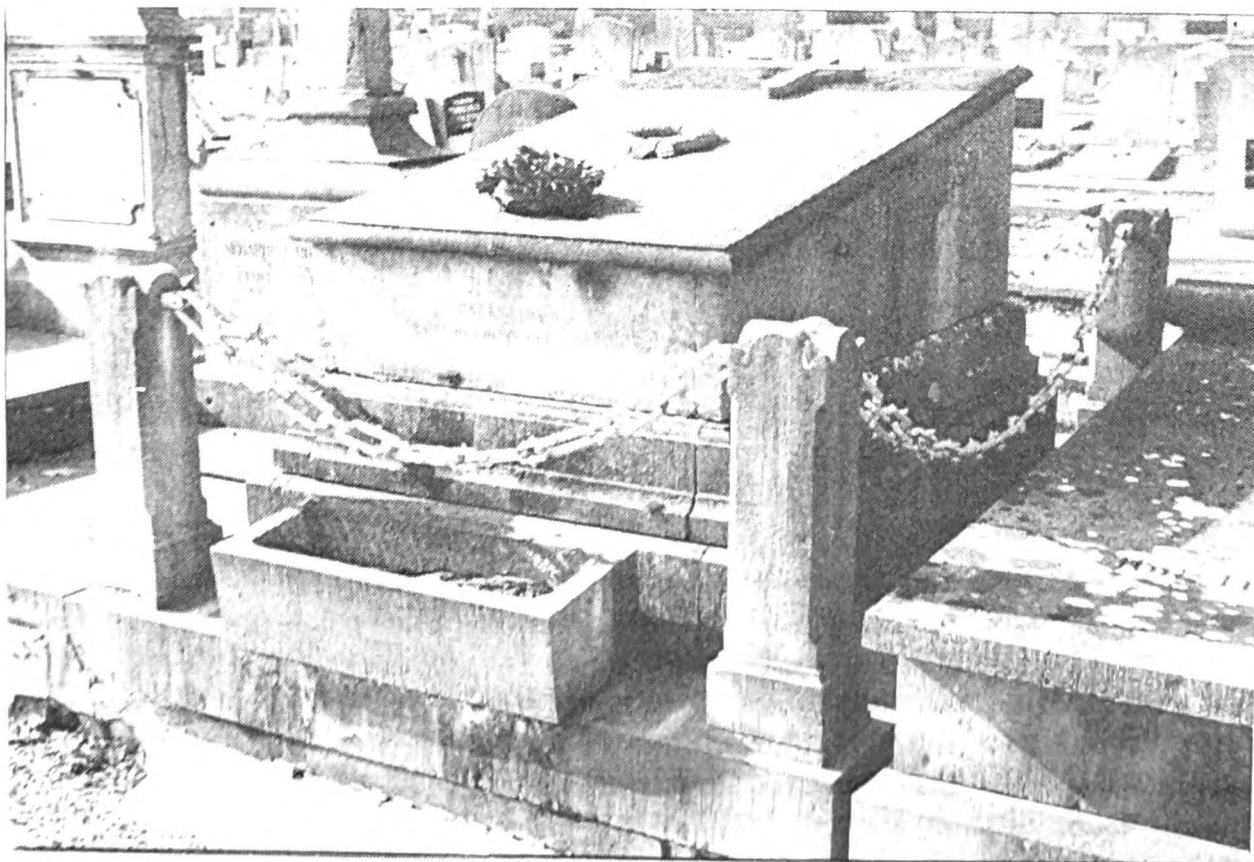
In zijn analytische bibliografie van de stad Geraardsbergen vermeldt Jacques Van Mello een handschrift van De Portemont, berustend bij de Jozefieten. Dit manuscript werd door de weduwe De Portemont in 1894 geschonken aan pater Paul Ausloos. Men vindt er een beschrijving in van het oude karmelietenklooster, donatie (1466) en testament (1481) van Marie van der Gracht, lijst van de priors van 1466 tot 1778, het relaas van de zaak D'Haecq (meineed); de geschiedenis van de abdij van St. Adriaan naar de "Cronycke van Coucke" ("Geraardsbergen 1068-1974", Tielt 1975, nr. 30 p.32-33). Waarschijnlijk gaat het hier om losse nota's door De Portemont bij de lectuur opgetekend (geen paginering, geen datum).

Als bron voor zijn geschiedenis van "De geschoeide Karmelieten te Geraardsbergen 1466 - 1796" uitgegeven in 1978, heeft de auteur P. Marcel Van Kerckhoven dit handschrift niet uitdrukkelijk vermeld; misschien maakt het deel uit van 'stukken uit het archief van de Jozefieten en documenten van particulieren. (p.4 ?)

6. ARCHIEVEN.

De "Recherches historiques..." vestigde de aandacht van de regering, en inzonderheid van het bestuur van het Algemeen Rijksarchief, op het **rijke archievenbezit** dat eind 1870 nog aanwezig was op het stadhuis van Geraardsbergen. De regering gaf in 1878 opdracht aan **Felix-Henri D'Hoop**, conservator van het rijksarchief te Gent, deze archieven te verzamelen, te klasseren en te inventariseren.

D'Hoop maakte ruimschoots gebruik van het pionierswerk van De Portemont en nam in zijn inventaris, geplubliceerd onder de auspiciën van het stadsbestuur, **36 charters op die eigendom waren van De Portemont: Annexe A. chartres appartenant à Mr. Aug. De Portemont** p.60-64. Men kan zich afvragen waar De Portemont deze originele charters, de meeste met zegel en van de 13de tot de 18de eeuw, gehaald heeft ? ("**Inventaire des anciennes archives de Grammont et de celles de son abbaye**", chez A. Van Nieuwenhove, rue des Pénitentes à Grammont. 1880, 150 pag.)

Uit dit rijke stadsarchief verdwenen ondertussen vele stukken: "De voornaamste documenten welke D'Hoop nog gevonden heeft, worden sedertdien **spoorloos vermist**" (Dr. L.M. Van Werveke: "Inventaris van het archief der stad Geraardsbergen, onder het oud regime", Tongeren, 1935, p.3).

In 1931 werd het oud archief (tot 31.08.1794) overgebracht naar het Rijksarchief te **Gent**, van waaruit het, in 1970, naar het rijksarchief te **Ronse** verhuisde.

In 1973 gingen nog eens 'circa 80 strekkende meter archief' - arrondissementeel depot - dat hoofdzakelijk de hedendaagse periode betrof (zo o.a. de bevolkingsregisters tot 1920) naar Ronse. (M. Nuytens: 'Inventaris van het archief van de stad Geraardsbergen, hedendaagse periode' Brussel, 1978, p.5).

De archiefstukken van **De Portemont**, werden samen met zijn rijke bibliotheek, in 1892 te Gent publiek verkocht. De catalogus telde eventjes 192 pagina's ! (Van Goethem H., 'Catalogue de la bibliothèque de Mr. Auguste De Portemont, bibliophile distingué à Grammont, livres, gravures et documents manuscrits ? Librairie Van Goethem Frères, Marché aux grains, 18, Gand. 1892, in 80).

7. ANNEZ DE TABOADA.

De Portemont was op 25 april 1859 te Brussel gehuwd met **Anne Marie Joséphine Annez de Taboada**, geboren te Brussel op 13 juli 1839, dochter van Josse, handelaar, en Marie Henriette Maus. De Oostenrijkse keizer Karel VI, vader van Maria Theresia, verleende in 1714 een **adeltitel** aan een harer voorouders.

Auguste De Portemont overleed te Geraardsbergen op 23 oktober 1886. Zijn echtgenote die 25 jaar jonger was, overleed eveneens te Geraardsbergen op 12 februari 1921. Zij rusten onder een sober grafmonument op het Geraardsbergse kerkhof. (zie vorige bladzijde).

Het loont de moeite even in de **stamboom Annez** te klimmen om naam en titel op te helderen. (De meete gegevens werden ontleend aan "Annuaire de la noblesse belge de 1897, 1e partie, Bruxelles 1897, pp. 53-56, 60-64).

Josse François Bernard Annez de Taboada (o Brussel 03.05.1795 - + Mons 24.01.1862) en Marie henriette Maus (oBrussel 12.10.1814) waren te Brussel gehuwd op 17.09.1835. Hij was de zoon van **Jean François** (oAntwerpen 1752 - + Brussel 30.08.1824) licentiaat in de rechten, koninklijk notaris te Brussel, en Elizabeth De Munck (oBrussel 15.02.1760 - +Brussel 31.03.1813) gehuwd te Brussel op 31.02.1785.

De vader van Jean François, **Jean François Jacques Joseph Annez de Taboada** (oVilvoorde 11.12.1722 - +Brussel 14 of 16.08.1758) was **legerkapitein** in Spaanse dienst. Hij huwde op 14.08.1758, te Melsele (Beveren) met Anne Claire Fruytiers.

In zijn 'Nobiliaire des Pays-Bas' tome I, p.41, schrijft de Herckenrode: "elle était la fille du cabaretier de 'La Fontaine' à Melsele". Hij was met haar getrouwd 'pour légitimer les enfants qu'il avait d'elle; il mourut le 16 du même mois de mort subite'.

Zijn vader was **Jacques Georges Anne** (oGent 1678) die 7 jaar lang kadet van de Spaanse koninklijke garde was en het nadien bracht tot **kapitein** van het regiment van Oranje, in Spaanse dienst. Hij was gehuwd te La Coruna (Galicië, noordwestkust van Spanje) met **Françoise Charlotte Philippine de Taboada y Landas** (o1685 - +1753), dochter van een klein edelman: **don Francisco de Taboada villosa y Sottomayor**, brigadier in de legers van de koning van Spanje (Karel II, Filips V Bourbon: Spaanse successieoorlog), veldmaarschalk, gouverneur van La Coruna, en van **Françoise Caroline de Landas**, dame van adel.

Het was de vader van Jacques Georges, nl. Pierre François Anne (Oleper 28.02.1644 - +Bijloke abdij Gent 27.03.1709) die de adeltitel verwierf. Hij was advokaat bij de Raad van Vlaanderen te Gent, en woonde in de stad. Hij werd baljuw van het Vrij-Burggraafschap Zillebeke-bij-Beveren-Waas, heer van Rasseghem en Massemen.

Souvenez-vous dans vos prières
de l'âme de

Madame Auguste de PORTEMONT
née Anna ANNEZ de TABOADA

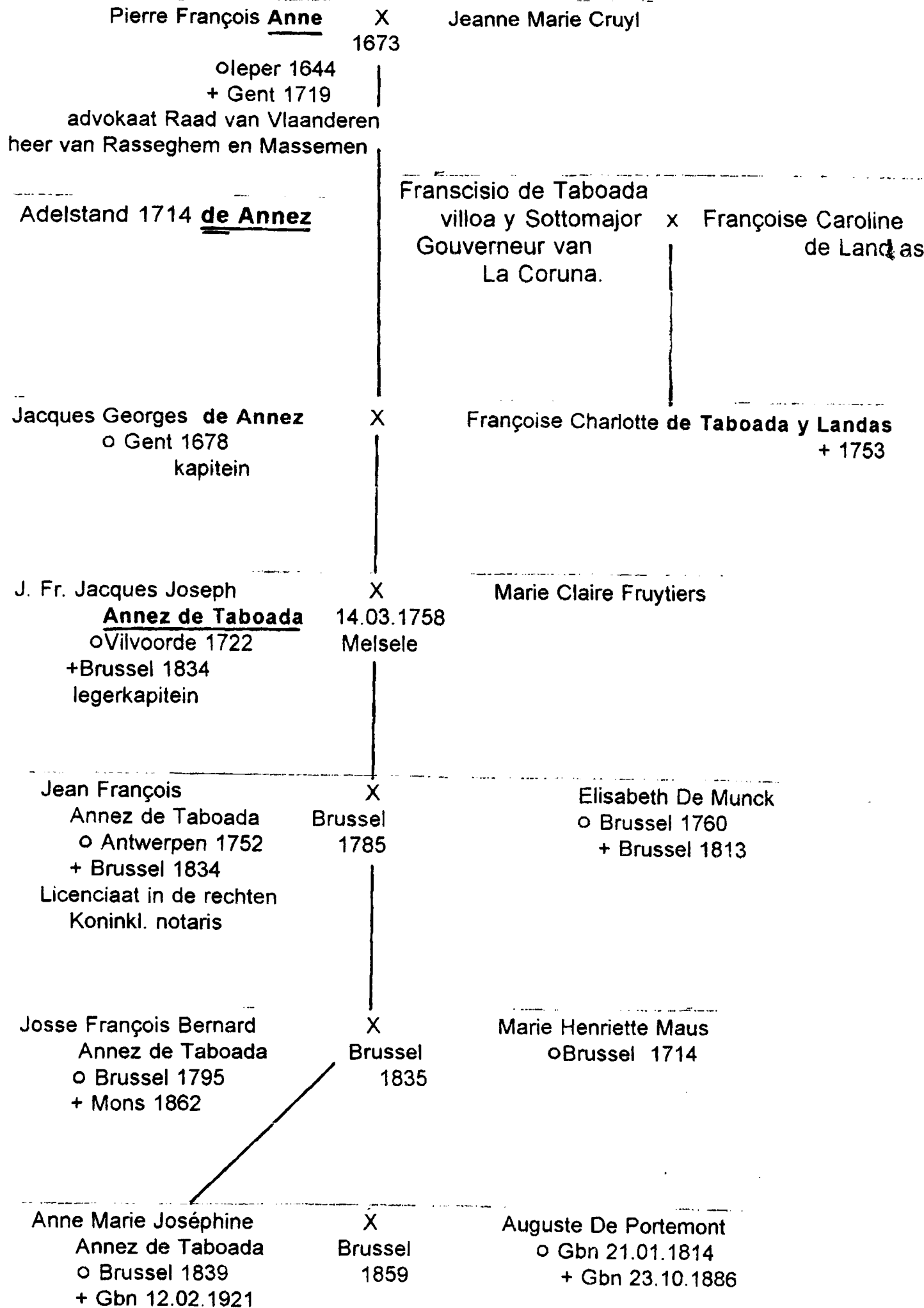
Décorée de la Croix Pro-Ecclesia et Pontifice,
*pieusement décédée à Grammont, le 12 février 1921
dans sa 82e année, munie des Secours de Notre
Mère la Sainte Eglise.*

Hij was op 11 juli 1673 (29 jaar oud) te Gent gehuwd met Jeanne Marie Cruyl. Hij werd in de adelstand verheven door "open brieven" dd. 16 maart 1714 (de Spaanse Nederlanden waren door het verdrag van Utrecht, 11 april 1713, Oostenrijks bezit geworden) uitgaande van de kanselarij van het keizerrijk, onder de verspaanste naam ANNEZ.

In deze brieven beroept hij zich op diensten aan Spanje bewezen, op het feit dat zijn vader en grootvader licentiaten in de rechten waren en op zijn verwantschap met de families van der Meulen, Suex, du bois en Vorspoel.

Deze brieven verleenden hem het "particulier", en een gouden kroon op de helm, i.p.v. het gewone draagkussen. Zijn zonen bekwamen, in naam van hun vader, nieuwe

ANNE —→ DE ANNEZ —→ ANNEZ DE TABOADA (y Landas)

open brieven van bevestiging van adel dd. "Wenen, 29 februari 1736". Hun naam was voortaan **Annez de Taboada**.

De familie Anne was afkomstig uit Hulst, Zeeuws Vlaanderen. De afstammelingen vestigden zich circa 1500 in het Land van Waas en in Dendermonde.

WAPENSCHILD: van azuur met gouden dwarsband, vergezeld van drie (2...1) opvliegende eenden van goud. Gekroonde helm.

Helmteken: een opvliegende zilveren zwaan, gebekt van keel (latijn annas = eend).

De tak Annez de Taboada is de enige nog overlevende van deze familie.

8. AUGUSTE DE PORTEMONT EN ANNE MARIE ANNEZ DE TABOADA HADDEN 5 KINDEREN.

1. **Fernand Auguste**, geboren te Geraardsbergen op 22 september 1861 en er overleden op 22 december 1866.

2. **Marie-Auguste**, geboren te Geraardsbergen op 7 mei 1863, gehuwd te Geraardsbergen op 25 mei 1887 met **Jean Micol**, ambtenaar (oLyon 21 mei 1862 - +Lyon 16 februari 1943). Zij overleed te Lyon op 1 januari 1910.

Dit echtpaar had 7 kinderen:

1. Elisabeth Micol (o Caluire 07.03.1889) X 23.02.1923 André Bernard (o28.02.1871) - 3 kinderen.

2. Germaine Micol (oLyon 15.08.1890 - +08.02.1941) X 18.06.1920 Marcus Lacarelle (o23.10.1887) - 2 kinderen.

3. Josepha Micol (oLyon 21.02.1892 - +Lyon 30.03.1953).

4. Marie-Antoinette Micol (oCaluire 16.11.1895) X 06.06.1921 René Perréol (oLyon 20.11.1897) - 2 kinderen.

5. Marie-Madeleine Micol (oCaluire 08.06.1897).

6. Suzanne Micol (oLyon 20.04.1902) X 12.09.1927 Charles Boileau (o11.07.1904) - 3 kinderen.

7. Augustin Micol (oCaluire 10.09.1895) gesneuveld op het veld van eer te Longis - 18.07.1918 - oorlogskruis, militaire medaille.

3. **Angèle**, geboren te Geraardsbergen op 21 augustus 1865, overleden te Elsene op 25 januari 1941.

Huwde te Geraardsbergen op 06 augustus 1891 met **Maurice Dincq**, (Jemappes 21.06.1859 - +Elsene 14.04.1920), wijnhandelaar.

Ze hadden één dochter, Anne-Marie Dincq, geboren te Geraardsbergen op 26 april 1892 en overleden te Brussel in 1976.

4. **Clara Fernande**, geboren te Geraardsbergen op 12 augustus 1867 en er ongehuwd overleden op 15 januari 1930.

5. **Josepha Emma**, geboren te Geraardsbergen op 27 februari 1869, overleden te Lyon op 26 oktober 1890. Ongehuwd.

Auguste De Portemont liet dus geen mannelijke nakomelingen na.

In de politiek werd hij echter opgevolgd door **Vital Van Wambeke** (oGeraardsbergen 18 februari 1846 - +Gent 14 december 1927), zoon van Auguste (oAalst 1812 - oDeftinge 1869) en Marie-Christine De Portemont, zuster van August De Portemont.

De dochter van Vital Van Wambeke, Marie Hubertine (o Gbn 29 aug. 1873) huwde te

Madame AUGUSTE de PORTEMONT, née ANNEZ de TABOADA ; Mesdemoiselles MARIA, ANGELE, CLARA et JOSÉFA de PORTEMONT ; Madame ANNEZ de TABOADA, née MAUS ; Madame VAN WAMBEKE, née de PORTEMONT, ses enfants et petits-enfants ; Monsieur et Madame JULES COUTEAUX ; Monsieur et Madame CAMILLE MAILLARD et leurs fils ; Monsieur et Madame ALPHONSE ANNEZ de TABOADA et leurs enfants ; Monsieur et Madame EMMANUEL ANNEZ de TABOADA et leur fille ; les enfants de feu Madame DE WOLF, née de PORTEMONT, ont l'honneur de vous faire part de la perte douloureuse qu'ils viennent d'éprouver en la personne de leur bien-aimé époux, père, gendre, frère, beau-frère, oncle et grand-oncle :

MONSIEUR

AUGUSTE DE PORTEMONT,

Avocat, ancien membre de la Chambre des Représentants.
ancien Juge de paix, membre de plusieurs sociétés
savantes, etc., etc.

Né à Grammont le 21 janvier 1814, y décédé le 23 octobre 1886 ; muni
des secours de la Ste Eglise.

Le service funèbre, suivi de l'inhumation, aura lieu en l'église paroissiale de
St Barthélémy, le mercredi 27 Octobre, à 11 heures.

Les trentaines le mercredi 3 novembre & jours suivants à 9 heures.

Réunion à la maison mortuaire, rue de la paix, à 11 heures, moins le quart.

PRIEZ POUR LUI.

Grammont, le 24 octobre 1886.

Imp. Lith. G. Bides Grammont.

Gent op 21.01.1908 met dokter **Paul Pleraert** (oGbn 05.11.1871 - +Gbn 02 aug. 1910) die in 1902 volksvertegenwoordiger werd, tot 1910. (Gegevens ontleend aan: "Descendance de J.B.Spitaels" van V.Schobben en W. Van Hille, p.128-132).

In de griffie van het vrederecht, stationsplein te Geraardsbergen bevindt zich een gipsen **borstbeeld** van **Auguste De Portemont**, werk van de Geraardsbergse beeldhouwer **Octave Maes** (1848-1910) uit 1874. Octave Maes was gehuwd met **Leontine De Wolf** (Aalst 1842-1884), dochter van **Ignace** (1813-1849) en **Melanie De Portemont** (oGbn 1816 - +Gent 1872) zuster van **Auguste**.

9. HET HUIS DE PORTEMONT.

De "Lonbarden" (eigenlijk Piemontezen uit Chieri) **Pieter** en **Frans De Ville** vestigden zich reeds voor 1380 in het nijverige Geraardsbergen, het "sive altera imperialis Flandriae metropolis". Ze betrokken een versterkt gebouw "up den hoec der Peynstrate ende van 't Pieterkintstraetkine of Boeckier", hoek **Vredestraat** en **Bokerstraat**.

De Heynuwiers van **Jean de Croy** roofden het pandhuis leeg op 16 april 1452. Op 5 april 1485 waren het de **Henegouwers** en **Picarden** onder **Jean De Ligne** die het huis plunderden en in brand staken. Een ganse wijk ging in de vlammen op. Voor 1500 hebben de De Ville's de stad verlaten en zijn er nooit meer teruggekeerd.

Wat er met de ruïnes van het pandjeshuis gebeurde is onbekend. Zeker is dat de gefortuneerde echtelingen **Pierre Ghislain De Portemont** (1751-1798) en **Marie Françoise Louise Blocq** (1769-1858), de grootouders van **Auguste De Portemont**, die in 1787 gehuwd waren, een groot herenhuis lieten bouwen, rond 1790, op de hoek van **Vrede- en Bokerstraten**, op de **grondvesten van het 4 eeuwen oude huis der Lombarden of van wat er van overbleef**.

Dit magestueus huis, nu **Vredestraat 45**, met rechthoekige ramen en deur toont een neo-classicistische stijl. Het dubbelhuis (deur in het midden) met zadeldak heeft 5 traveeën en 3 verdiepingen. Onder het huis is grote kelder, toegankelijk langs brede **steekboogpoort**.

Merkwaardig is de **ingangsdeur** met uitgewerkte reliëfs.

De **toegangsdeur** naar het verhoogde gelijkvloers zit in een geprofileerde omlijsting. De mooie druiplijst bovenaan rust op twee sierlijke gecanneleerde draagstenen. Het bovenlicht heeft een houten rondboog. Boven de deur onder de druiplijst bevindt (bevond) zich een mooie rechthoekige fries met onduidelijk ornament.

Men bereikt deze sierlijke toegangsdeur langs een **dubbele steektrap** met **bordes**. Langs weerszijden zijn er tien treden. Links en rechts een arduinen afsluitblok bekroond met een bol en tussen beide een mooie smeedijzeren leuning. Witte bepleisterde gevel met horizontale parallele groeven. Er waren eertijds een twintigtal kamers.

Dit mooie maar ietwat classicistische dubbelhuis heeft men in 1993 ingeschreven op de voorontwerplijst voor beschermde monumenten.

Een beschrijving van het huis (buitenzijds) vindt men in "Bouwen door de eeuwen heen in Vlaanderen" Provincie Oost-Vlaanderen, arrondissement Aalst. 5 n 1 (A-G). Inventaris van het cultuurbezit in België. Architectuur. Snoeck-Dneaju, Gent, 1978.

(Zie afbeelding Huis der Lombarden, vorige aflevering).

9. DOCUMENTATIE.

A. De Portemont: Recherches historiques sur la ville de Grammont en Flandre.
2 vol. C. Vijt, Gent, 1870.

V. Fris: Geschiedenis van Geraardsbergen, Gent 1911.

V. Fris: "A. De Portemont" in Biographie Nationale, t. XVIII -1905- kol.69-70.

- A. Bochart: Biographies des membres des deux chambres législatives. Session 1857-1858. Bruxelles 1858, p.40,41.
- E. De Ridder - De Saedeleer en M.Cordemans:
Verkiezingen en verkozenen in het arrondissement Aalst 1831-1887.
Gent, 1968, p.128,129.
- M. Cordemans: "August De Portemont" in National biographisch woordenboek.
Deel III.
- V. Schobben en W. van Hille: Decendance de J.B.Spitaels 1719-1779. Tablettes
des Flandres, Brugge 1958.
- Van Kerckhoven C.J.: Noemenswaardige mannen en vrouwen uit het rijke verle-
den van Geraardsbergen. p.67-69.
- F. De Chou e.a.: Honderd jaar officieel onderwijs te Geraardsbergen 1880-1980.
G'bn 1980 p. 8,9, 33-43.
- Louis Hijmans: Histoire parlementaire de la Belgique 1831-1880. tome III 1850-
1860. Brussel 1879.
- Louis Hijmans: Wegwijzer der stad Gent en der prov. O.VI. 1810-1811.
- Rijksarchief Ronse (R.A.R.) Moderne gemeentelijk archief M.G.A.
Register der beraadslagingen van de gemeenteraad 1817-1822,
nr.162, nr.82
- H. Liebaut: Repertorium van de pers in het arrondissement Aalst (Leuven, Parijs
1967).
- H.Liebaut: De gezagsconcentratie in het arr. Aalst tijdens de 19e eeuw. (Hand. "Mij.
geschied. en oudheidk. Gent XXII, 1968, p.25 tabel XII.
- Th. Luykx: Politieke geschiedenis van België (Brussel 1973) p.107-108.
- Moniteur Belge: dd. 17.05.1871
- F.H.D'Hoop: Inventaire des anciennes archives de Grammont (Grammont 1880)
- Dr. L.M. Van Werveke: Inventaris van het archief der stad Geraardsbergen (Tonge-
ren 1935) p.3-5.
- M. Nuytens: Inventaris van het archief van Geraardsbergen. Hedendaagse periode
1978 p.5.
- M. Van Trimpont: Van "Cercle Catholique La Concorde (1870)" tot "Katholieke Kring
De Eendracht (1922)", in De Heemschutter, 1995, nr.139, p.11-15.

Gaston Imbo.